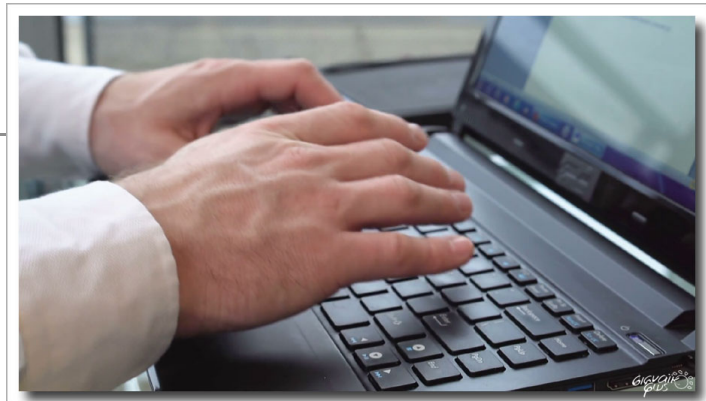

“Από το κακό στο χειρότερο ή μήπως υπάρχει ελπίδα;” – Η αλόγιστη φωτορρύπανση της Σίφνου – μέρος Β’

sifnaiko-fos.gr/από-το-κακό-στο-χειρότερο-ή-μήπως-υπάρ

June 21, 2020

“Από το κακό στο χειρότερο ή μήπως υπάρχει ελπίδα;” – Η αλόγιστη φωτορρύπανση της Σίφνου – μέρος Β’

Θερινό Ηλιοστάσιο σήμερα και αρχή του καλοκαιριού – ανεξάρτητα από το τι πρεσβεύουν τα διάφορα περιοδικά και οι αναρτήσεις στα κοινωνικά μέσα που βιάζονται να

πουλήσουν τις καλοκαιρινές υπηρεσίες τους από την αρχή του Ιουνίου. Η μεγαλύτερη σε διάρκεια μέρα του χρόνου που εορτάζεται σχεδόν σε όλο το βόρειο ημισφαίριο με ποικίλους τρόπους μέσα στους αιώνες. Και ενώ κανονικά θα’πρεπε να είμαι έξω στην αυλή μου και να ρεμβάζω την ημέρα που φεύγει όσο πιο διστακτικά γίνεται δίνοντας την θέση της στον έναστρο ουρανό, εγώ κάθομαι σε μια οθόνη πληκτρολογώντας την 2^η επιστολή μου για το θέμα της φωτορρύπανσης. Κι αυτό γιατί η κατάσταση από το φθινόπωρο του 2018 συνεχίζει να χειροτερεύει και μοιάζει να μην απασχολεί κανένα.

Οι λαμπτήρες LED αντικαθιστούν ραγδαία τις συνηθισμένες λάμπες πυρακτώσεως. Οικονομία στην κατανάλωση, σου λέει, κι αυτό δεν είναι λάθος σε εποχές δύσκολες όπου οι λογαριασμοί της ΔΕΗ αντανακλούν όλες τις αμαρτίες μιας κοντόφθαλμης μονοπωλιακής πρακτικής των τελευταίων δεκαετιών. Είναι όμως αυτό το μοναδικό κριτήριο επιλογής? Κάθε τεχνολογική καινοτομία συνεπάγεται μια περίοδο εξελικτικής προσαρμογής. Ποιός αλήθεια δεν θυμάται τις λάμπες νέον ή -πιό πρόσφατα- τις λάμπες υδραργύρου και τις εμπορικές καμπάνιες υιοθέτησής τους? Και μέσα σε μια μόνο 20ετία, η τεχνολογία μας προσφέρει ατελείωτες νέες λύσεις και μας καλεί να περάσουμε στην νέα γενιά τεχνητών πηγών φωτισμού με τα ‘αναρίθμητα’ πραγματικά ή μη πλεονεκτήματα.

Κι εμείς, όπως στα περισσότερα θέματα, με αργό ή γρήγορο ρυθμό, προσαρμοζόμαστε γιατί είναι αλήθεια ότι μας αρέσει το καινούργιο, το μοντέρνο, το μοδάτο και το φανταχτερό. Υιοθετούμε λοιπόν τις λύσεις του εμπορίου με έναν τρόπο άναρχο, χωρίς μελέτη πραγματικών αναγκών, ακούγοντας τους δήθεν γνώστες ηλεκτρολόγους – εγκαταστάτες (που κάποιοι από αυτούς ούτε καν τυπική άδεια υπογραφής δεν έχουν) ή τους μηχανικούς που έχουν ανάγκη τις «αρχιτεκτονίες» σε ειδοποιό διαφορά από τον

ανταγωνισμό τους. Το αποτέλεσμα? Ενοχλητικό, επιβαρυντικό, εξοργιστικά εγωιστικό και εις βάρος όχι μόνο της ίδιας της ποιότητας ζωής μας αλλά και του τουριστικού προϊόντος που η σύγχρονη μονοκαλλιέργεια έχει επιλέξει για τον βιοπορισμό της Σίφνου.

Τα καινούργια σπίτια πολλαπλασιάζονται με καταγιστικό ρυθμό, ανεξάρτητα αν έχουν άδειες από την πολεοδομία ή όχι. Ακολουθούν οι έλεγχοι που γίνονται μόνο με το φως της ημέρας και εν συνεχεία η ηλεκτροδότηση με τον ευθύ ή πλάγιο τρόπο. Και τι γίνεται με τον εξωτερικό φωτισμό του σπιτιού, του χωραφιού ή του κήπου? Επαφίεται στο προσωπικό γούστο, στο βαλάντιο καθενός και στις κοινωνικές του προσλαμβάνουσες παραστάσεις. Και φυσικά στην αίσθηση κοινωνικότητας ή καλύτερα αντι-κοινωνικότητας του κάθε συμπολίτη μας. Διότι σε μία έκταση 74 τετρ. χιλιομέτρων, η επιλογή καθενός είναι αδύνατο να μην επηρεάζει λιγότερο ή περισσότερο και όλους τους άλλους: γείτονες, επισκέπτες, περαστικούς. Και χωρίς να μπορεί να ξεφύγει κανείς αφού άλλωστε όλοι έχουν μάτια.

Παίρνει ρεύμα η νέα οικοδομή στο «πυθηνά». Πρώτη δουλειά να δείξουμε περήφανα σε όλους ότι υπάρχουμε τοποθετώντας τους λεντο-προβολείς μας φάτσα-κάρτα. Μα, λέει ο αντίλογος, είναι «θέμα ασφαλείας» και με το φως νιώθεις «συντροφεμένα». Ουδεμία αντίρρηση και το γνωρίζω από πρώτο χέρι εδώ στην εξορία που ζω. Αλλά τι κοστίζει ένα κατευθυντικό σκίαστρο έτσι ώστε το φως να περιορίζεται στην αυλή μας και να μην ενοχλεί το απέναντι σπίτι ή στο απέναντι βουνό? Είμαι υπερβολικός? Κάντε μια μικρή δοκιμή: κοιτάξτε για λίγο κάποια από τα φώτα αυτά και μετά κλείστε τα μάτια σας και μετρήστε πόσα δευτερόλεπτα χρειάζονται για να εξαφανισθεί το στίγμα που έχουν αφήσει στον αμφιβλοστροειδή σας. Οδηγήστε την νύχτα στο σκοτάδι της εξοχής και σε μια στροφή τυφλωθείτε από τα προβολάκια με τα οποία κάποιος ασυνείδητος (ή έστω καλοπροαίρετα, λόγω αγνοίας) συμπολίτης μας αποφάσισε να μας υπενθυμίζει την εγωιστική μίζερη ύπαρξή του.

Να έρθουμε και μέσα στα χωριά και στις ραγδαία πολλαπλασιαζόμενες μονάδες ενοικιαζομένων δωματίων. Πως θα ξεχωρίσουμε από τον διπλανό προσπαθώντας να δώσουμε την υποσυνείδητη εντύπωση στον υποψήφιο επισκέπτη ότι το 'δικό' μας είναι καλύτερο, καθαρότερο, πιο μοντέρνο και υψηλότερου στάνταρ? Μα, με έντονο φωτισμό, όχι από εκείνον τον παληακό, τον μίζερισμένο και 'τσιμπλικό'. Και νά! τα έντονα LED στην αυλή και νά! τα προβολεάκια που φωτίζουν τα σκαλοπάτια και τους τοίχους νομίζοντας ότι έτσι ενισχύουμε την εμπορική εικόνα μας. Μια μερίδα από τα ίδια και στις επιχειρήσεις. Και εκεί μάλιστα ακούς ότι έχει γίνει και «μελέτη φωτισμού» με βάση τις αρχές υποσυνείδητου μάρκετινγκ (subliminal marketing) όπως κάνουν σε όλο τον πολιτισμένο κόσμο. Ανάθεμα τις ελληνικές 'δηθενιές'.

Βλέπουμε την Σίφνο μόνο με το φως της ημέρας. Και τι φώς! Μοναδικό.

Βγάζουμε τα βίντεο και τις φωτογραφίες για τις αγαπουλιάρικες αναρτήσεις μας στα κοινωνικά δίκτυα μόνο στο φώς της ημέρας. Και την νύχτα τι γίνεται που τα κινητά μας δεν αποδίδουν την ζοφερή πραγματικότητα? Α, τότε η πραγματικότητα δεν υπάρχει, αφού άλλωστε έτσι κι αλλιώς δεν μπορούμε να την αποτυπώσουμε στο κινητό μας πέρα από το βεληνεκές του φλας μας.

Και ο Δήμος τι κάνει? Αμαρτίες διαχρονικές.

Ο, τι δηλαδή κάνουν σχεδόν όλοι οι δήμοι στην Ελλάδα με εξαίρεση την Ύδρα και την Ηγουμενίτσα που τους έχει απασχολήσει το θέμα λόγω κυρίως των διαφημιστικών πινακίδων. Κάνει διαγωνισμούς ή αναθέσεις για την προμήθεια LED για τον δημοτικό φωτισμό χωρίς μελέτη, χωρίς προδιαγραφές σε ένταση και θερμοκρασία λευκού και χωρίς τεχνικές απαιτήσεις εγκατάστασης με κάποιο απαραίτητο σκίαστρο που θεωρείται και πολυτέλεια. Με το φώς της ημέρας οι στύλοι της ΔΕΗ και τα καλώδια ενοχλούν απλά γιατί τα βλέπουμε και σίγουρα το εικαστικό αποτέλεσμα πληγώνει. Την νύχτα βεβαίως το σκοτάδι κρύβει τις ασκήμιες αυτές, εμείς όμως έχουμε συνηθίσει στην ασκήμια και πρέπει να την φωτίσουμε γιατί αλλιώς μας ξενίζει η έλλειψή της. Και δώστου εγκρίσεις για λάμπες σε κολώνες της ΔΕΗ που πολλαπλασιάζονται η μία δίπλα στην άλλη μαζί με τις αδειοδοτημένες ή αυθαίρετες οικοδομές, κάποιες φορές δύο-δύο λάμπες μαζί και κάπου αλλού την μία λάμπα ακριβώς πάνω από την άλλη όπως στην κατάληξη του δρόμου στον Φάρο (τι ατυχής ονομασία κατέληξε να είναι και αυτή) ή μπροστά στην Εθνική Τράπεζα στην Απολλωνία.

Από κοντά και οι νεόκοποι επιχειρηματίες αλλά και οι εκκλησίες. Ας πάρουμε για παράδειγμα την αναμφίβολα ειδικού κάλλους πολυσχιδή περιοχή του Φάρου και της Χρυσοπηγής. Αν είναι δυνατόν (!) ένα από τα πλέον πολυ-φωτογραφημένα μνημεία στο Αιγαίο, αυτό του Βράχου της Χρυσοπηγής, να μην φωτίζεται με βάση μια επιστημονική μελέτη ανάδειξης του αλλά με υποκειμενικό κριτήριο κάποιους προβολείς που επέλεξαν οι προσωρινοί εκκλησιαστικοί ιδιοκτήτες του. Και ακριβώς από επάνω, σε ανακηρυγμένη αρχαιολογικού ενδιαφέροντος περιοχή όπου σε ανύποπτο χρόνο επεβλήθη υπογειοποίηση των δικτύων και ειδικός χαμηλός φωτισμός, η νεοελληνική ξιπασία με φωτισμό χασαποταβέρνας ορατή σε όλη την περιοχή αντί για ένα απλό φθινό σκίαστρο. Και τα φώτα τους να πληγώνουν πολλαπλασιασμένα από την αντανάκλαση στην θάλασσα. Αλλά και μέσα στο χωριό του Φάρου? Φώτα στις κολώνες, φώτα στις αυλές, φώτα στα μαγαζιά. Όλα άναρχα, όλα χωρίς προδιαγραφές και έλεγχο. Στην γραφική προβλήτα νέα φώτα, μάλλον ένδειξη πολιτισμού, δεν λέω καλόγουστα για κάποιους αλλά ποιός αποφάσισε για την έντασή τους? Οι μαγαζάτορες? Αμ στην άδεια και έρημη Φασολού με καμιά δεκαριά φώτα στις κολώνες ήδη προτού καν φθάσουμε στον προβληματικό δρόμο του Σταυρού με τα 6 φώτα στις κολώνες που η έντασή τους καλύπτει αυτήν του φεγγαριού. Αλήθεια, αυτό είναι που θα οδηγήσει τους επισκέπτες στις ακριβές υπηρεσίες των ενοικιαζομένων δωματίων ή μήπως μια διαφορετική κατεύθυνση του τουριστικού προϊόντος για παράδειγμα στον αστρονομικό τουρισμό?

Υπάρχει όμως ελπίδα και παρηγοριά. Το πρόβλημα μοιάζει να αρχίζει να συνειδητοποιείται.

Ο Δήμος Σίφνου πασχίζει για υπογειοποίηση ηλεκτροδότησης στους κεντρικούς οικισμούς, ας ελπίσουμε και στις περιοχές ειδικού κάλλους. Αυτό άλλωστε ήταν αρχικό αίτημα των παλαιών Σιφνίων όταν πρωτοήρθε το 'ρεύμα' στο νησί και που ποτέ δεν πραγματοποιήθηκε από την ΔΕΗ παρά τις έγγραφες δεσμεύσεις της. Και που τώρα ο ΔΕΔΔΗΕ απαιτεί υπέρογκα ποσά εκατομμυρίων για να το υλοποιήσει. Όταν αποσυρθούν οι κολώνες της ΔΕΗ αυτόματα θα ακολουθήσει και η αντικατάσταση των δημοτικών φωτιστικών με διακριτικότερο φωτισμό ανάγκης.

Κι ακόμη. Η ανάγκη διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος και η ανέκαθεν ζητούμενη επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου οδηγούν σε διαφορετικά μοντέλλα ανάπτυξης με περισσότερο σεβασμό στο περιβάλλον, στην κοινωνικότητα, στην φύση. Ας φανταστούμε νυχτερινές πορείες στο δίκτυο μονοπατιών με την συνοδεία στοχευμένου εναέριου φωτισμού, παρατήρηση του έναστρου ουρανού από επιλεγμένα σημεία μειωμένης φωταύγειας, εκμετάλλευση του μοναδικού δικτύου πύργων σε συνδυασμό με νυχτερινούς περιπάτους στα διάσπαρτα ξωκκλήσια και στα με σωστό φωτισμό αναδεδειγμένα μνημεία.

Ονειρα θερινής (από αύριο) νυκτός? Ίσως όχι μόνον. Οι τοπικοί εξωραϊστικοί σύλλογοι μοιάζει να καταλαβαίνουν ότι η νυχτογραφία δεν είναι πλέον πολυτέλεια αλλά άμεση ανάγκη. Οι Σύνδεσμοι Επαγγελματιών οραματίζονται ενιαία δημόσια φωτιστικά, τεχνολογικά προηγμένα και εικαστικά προσαρμοσμένα στην παράδοση του νησιού. Ο Δήμος φαίνεται ότι αντιλαμβάνεται το υπαρκτό πρόβλημα της φωτορύπανσης και αναζητεί Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση για πιλοτικά προγράμματα σε θέματα μελετών φωτισμού. Οι τουριστικοί φορείς αφουγκράζονται τις απαιτήσεις των πελατών τους για αλλαγή παραδείγματος με επιστροφή στην παράδοση. Ας ελπίσουμε ότι κι εμείς με την σειρά μας, ο καθένας μας θα διάλεξει να σβήσει μια λάμπα που ίσως είναι περιττή ή να σκεπάσει μian άλλη και να συμβάλει έτσι στον περιορισμό του προβλήματος, χωρίς καταγγελίες και κανονιστικά μέτρα, αλλά και μόνο συνειδητοποιώντας ότι το θέμα της φωτορύπανσης έχει και αντι-κοινωνικές επεκτάσεις.

Ίσως είναι από τις λίγες φορές που η λύση απαιτεί απλά αφαίρεση αντί για κοστοβόρα πρόσθεση.

Ίσως με το τρόπο αυτό σε δυό χρόνια από σήμερα να μην πρέπει να θίξω πάλι το θέμα αυτό πληκτρολογώντας αλλά αντίθετα να εμπνέομαι κοιτάζοντας τον έναστρο ουρανό.

.

Αλκιβ. Νικ. Λεμπέσης

Φάρος Σίφνου, Κυριακή, 21 Ιουνίου 2020

.